

บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวคุณวราณ คำนพิโกษ



ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชา พลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-237-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018684 11719460X

PARENTS' ROLES IN DEVELOPING HEALTH BEHAVIOR OF STUDENTS
IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION



MISS. DARUNWAN DANPITUG

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-237-4



ศดร.วรรณ คำตันทิพย์ : บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (PARENTS' ROLES IN DEVELOPING HEALTH BEHAVIOR OF STUDENTS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ลาวัญย์ สุกกรี, 159 หน้า. ISBN 974-581-237-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง ตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 450 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 440 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.8 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. บทบาทของผู้ปกครอง ในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ ทำบ่อยครั้ง
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง มีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ มากกว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ และผู้ปกครองที่มีรายได้สูง มีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ มากกว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ลาวัญย์ สุกกรี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C341891 : MAJOR PHYSICAL EDUCATION

KEY WORD : PARENTS' ROLES/DEVELOPING HEALTH BEHAVIOR/STUDENTS IN ELEMENTARY SCHOOLS

DARUNWAN DANPITUG : PARENTS' ROLES IN DEVELOPING HEALTH BEHAVIOR OF STUDENTS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. LAWAN SUKKRI, H.S.D. 159 PP. ISBN 974-581-237-4

The purposes of this study were to investigate and to compare the roles of parents in developing health behavior of elementary students, (grade-one) under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration with the variables of parents' education and income status.

Four hundred and fifty parents of grade-one students were asked to respond to questionnaires developed by the researcher. Four hundred and forty questionnaires (97.8%) were returned. The obtained data were then calculated to obtain percentages, means and standard deviations. One-way analysis of variance was used to test the differences. The findings were:

1. Parents perceived that they performed their roles in developing health behavior of students "frequently."
2. Parents with different educational levels and income levels performed their roles significantly different at the 0.05 level. The parents with higher educational background performed their roles more than the lower educational background parents did, and the parents with higher incomes performed their roles more than did the parents with lower incomes.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา พลศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต *Darunwan Danpitug*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Lawan Sukkri*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วย ศาสตราจารย์
ดร.ลาวัณย์ สุกกรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง
สูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พิเศษฯ กาญจนาวินัย รองศาสตราจารย์
รัชณี ขวัญบุญจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวณี หอมสนิท และ คณาจารย์ภาควิชาพล
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้การอบรม สั่งสอน ให้คำปรึกษา
ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดในการปรับ
ปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพ
มหานคร ที่เป็นตัวอย่างประชากร ที่กรุณาให้ความสะดวกในการใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวม
ข้อมูล

สุดท้ายนี้ ขอระลึกถึงพระคุณพ่อแม่ ผู้เปี่ยมล้นด้วยความเมตตาและส่งเสริมให้
การศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบพระคุณที่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจ
ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จมา ณ ที่นี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศุภมาสวณ ตำนานพิทักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
3. วิธีดำเนินการวิจัย	21
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
รายการอ้างอิง.....	130
ภาคผนวก	135
ภาคผนวก ก.	136
ภาคผนวก ข.	138
ภาคผนวก ค.	141
ภาคผนวก ง.	143
ภาคผนวก จ.	146
ประวัติผู้วิจัย	159

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน	22
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
3 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับนักเรียน ระดับการศึกษาและรายได้ของครอบครัว.....	30
4 จำนวนและค่าร้อยละในรายการบทบาท ในฐานะเป็นผู้อบรมและฝึกฝน ของผู้ปกครองทั้งหมด จำแนกตามระดับการปฏิบัติบทบาท.....	32
5 จำนวนและค่าร้อยละในรายการบทบาท ในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดี ของปกครองทั้งหมด จำแนกตามระดับการปฏิบัติบทบาท.....	35
6 จำนวนและค่าร้อยละในรายการบทบาท ในฐานะเป็นผู้จัดสถานการณ และสภาพแวดล้อมของผู้ปกครองทั้งหมด จำแนกตามระดับการปฏิบัติบทบาท..	38
7 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ไม่เคยปฏิบัติบทบาทต่างๆในฐานะ เป็นผู้อบรมและฝึกฝน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	41
8 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ไม่เคยปฏิบัติบทบาทต่างๆในฐานะ เป็นแบบอย่างที่ดี จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	44
9 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ไม่เคยปฏิบัติบทบาทต่างๆในฐานะเป็นผู้จัด สถานการณและสภาพแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง....	46
10 จำนวนและร้อยละของรายการบทบาทในฐานะเป็นผู้อบรมและฝึกฝน ที่ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติ จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	49
11 จำนวนและร้อยละของรายการบทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีที่ ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	52
12 จำนวนและร้อยละของรายการบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสถานการณ และสภาพแวดล้อมที่ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติจำแนกตามรายได้ของ ครอบครัวต่อเดือน.....	55

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 คำเจดีย์บทบาทในฐานะเป็นผู้อบรมและฝึกฝน ของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
14 คำเจดีย์บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดี ของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	62
15 คำเจดีย์บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสถานการณ์ และสภาพแวดล้อม ของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	66
16 คำเจดีย์บทบาทของผู้ปกครองแต่ละบทบาทในการพัฒนาพฤตินิสัย จำแนกกลุ่มตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	70
17 คำเจดีย์บทบาทในฐานะเป็นผู้อบรมและฝึกฝน ของผู้ปกครอง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อ เดือน.....	71
18 คำเจดีย์บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดี ของผู้ปกครอง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อ เดือน.....	76
19 คำเจดีย์บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสถานการณ์ และสภาพแวดล้อม ของผู้ปกครอง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อ เดือน.....	80
20 คำเจดีย์บทบาทของผู้ปกครองแต่ละบทบาทในการพัฒนาพฤตินิสัย จำแนกกลุ่มตามรายได้ของครอบครัวต่อ เดือน.....	84
21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาทในฐานะเป็นผู้อบรม และฝึกฝนของผู้ปกครองที่มี การศึกษาระดับต่ำ กว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา.....	85
22 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเจดีย์ของการปฏิบัติ บทบาท ในฐานะเป็นผู้อบรมและฝึกฝนของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน.....	86
23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดี ของผู้ปกครองที่มี การศึกษาระดับต่ำกว่า มัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

24	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติ บทบาท ในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน...	88
25	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของผู้ปกครองที่มี การศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา....	89
26	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติ บทบาท ในฐานะเป็นผู้จัดสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของผู้ปกครองที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน.....	90
27	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาททั้ง 3 บทบาท ของผู้ปกครองที่มี การศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา.....	91
28	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยบทบาทรวม ทั้ง 3 บทบาทของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	92
29	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาทในฐานะเป็นผู้อบรม และฝึกฝนของผู้ปกครองที่มี รายได้ของครอบครัว ต่ำกว่า 4001 บาท 4001-6000 บาท และ 6001 บาทขึ้นไป.....	93
30	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติ บทบาท ในฐานะเป็นผู้อบรมและฝึกฝนของผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัว ต่างกัน.....	94
31	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดี ของผู้ปกครองที่มี รายได้ของครอบครัว ต่ำกว่า 4001 บาท 4001-6000 บาท และ 6001 บาทขึ้นไป.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
32 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติ บทบาท ในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัว ต่างกัน.....	96
33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดการงานและสภาพแวดล้อมของผู้ปกครองที่มี รายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 4001 บาท 4001-6000 บาท และ 6001 บาท ขึ้นไป.....	97
34 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติ บทบาท ในฐานะเป็นผู้จัดการงานและสภาพแวดล้อมของผู้ปกครองที่มี รายได้ของครอบครัวต่างกัน.....	98
35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน บทบาททั้ง 3 บทบาท ของผู้ปกครองที่มี รายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 4001 บาท 4001-6000 บาท และ 6001 บาทขึ้นไป.....	99
36 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยบทบาทรวม ทั้ง 3 บทบาทของผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน.....	100
37 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่มีและไม่มีปัญหาในการพัฒนาพฤติกรรม สุขภาพ จำนวนตามระดับการศึกษา.....	101
38 จำนวนและร้อยละของรายการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ให้แก่นักเรียน จำนวนตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	102
39 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่มีและไม่มีปัญหาในการพัฒนาพฤติกรรม สุขภาพ จำนวนตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	103
40 จำนวนและร้อยละของรายการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ให้แก่นักเรียน จำนวนตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

41	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่เคยและไม่เคยได้รับความรู้ในเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ จำนวนตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	105
42	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความรู้ในเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ จำนวนตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	106
43	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่เคยและไม่เคยได้รับความรู้ในเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ จำนวนตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	107
44	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความรู้ในเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ จำนวนตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	108



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย